

Zaaknummer:**Z/23/170396/D-473712**

Toezegging

Aan:	Raadsleden	
CC:	Leden van het college	
Van:	College van burgemeester en wethouders	
Opsteller:	Johan Kalk	
Datum:	23 mei 2023	
Betreft:	T24; beleidskader zonne- en windenergie 2023-2027	
Portefeuillehouder:	Saskia Ebbers	Afstemming: Ja
Vraagsteller:	Edith van der Horst; Eize Hoomoedt; Erik Geukes; Herma Hemmen; Klaas Buigel; Seine Lok	
Vragen:	Vragen mbt Toezegging T24	

In de vergadering van de raadscommissie op 10 mei 2023 heeft portefeuillehouder Saskia Ebbers een aantal toezeggingen gedaan. In dit memo wordt op deze toezeggingen nader ingegaan. De toelichting cq antwoorden staan onder de betreffende toezegging.

1. De notitie beleidskader op blz. 22 – 4.2.1 30 ha te wijzigen in 10 ha.

Toelichting/antwoord

De aanpassing is in het beleidskader doorgevoerd. Zie hiervoor het geel gearceerde gedeelte op blz. 22 – 4.2.1.

2. Een overzicht te geven van de stimuleringsmaatregelen voor realisatie zon op dak.

Toelichting/antwoord

Bij stimuleringsmaatregelen voor zon op dak gaat het o.a. om onderstaande maatregelen:

- *Bestaande particuliere woningen.* Bij kleine zonnedaken (tot ca. 40 zonnepanelen) nemen we de mogelijkheden voor zon op dak ook mee in gesprekken over isolatie en energiebesparing. Woningeigenaren krijgen dan een integraal advies over mogelijkheden zon op dak, isolatie, energiebesparing, de uitvoering ervan en evt. subsidierelingen en financieringsconstructies. Insteek is om woningeigenaren hierbij zo veel mogelijk te ontzorgen.
- *Bestaande particuliere woningen.* Ook het duurzaamheidsfonds en de gebiedsfondsen bieden mogelijkheden voor zon op dak bij groepen inwoners.
- *Bestaande particuliere woningen.* Voor zonnepanelen geldt dit jaar geen btw. Het is afhankelijk van Rijksbeleid of dat in komende jaren ook het geval is.
- We doen als gemeente een scan naar schaduwwerking van openbaar groen op daken.
- *Bestaande particuliere huurwoningen.* Bij particuliere verhuur zetten we grotendeels de hierboven genoemde instrumenten ook in, met uitzondering van de fondsen.
- *Bestaande huurwoningen van woningcorporaties.* In de prestatieafspraken 2023 met Acantus zijn afspraken gemaakt over het verduurzamen van sociale huurwoningen met energielabels E, F en G. Er zijn nog geen expliciete afspraken gemaakt over zon op dak. Ook niet als het gaat om woningen van Woonzorg Nederland. De gemeente gaat met de corporaties verder in gesprek of afspraken over zon op dak een plek kunnen krijgen in meerjarige prestatieafspraken vanaf 2024.
- *Nieuwbouw en ingrijpende renovatie.* Nu geldt al dat bij alle nieuwe vergunningsaanvragen voor woning- en utiliteitsbouw en voor ingrijpende renovatie voldaan moet worden aan BENG. BENG staat voor Bijna Energie Neutrale Gebouwen. Wij verwachten dat veel nieuwbouw over zonnepanelen zal beschikken. We kunnen plaatsing van zonnepanelen evt. ook als aanvullende eis voor de omgevingsvergunning opnemen.
- *Bedrijven en schuren.* De gemeente zet in op het inrichten van een informatieloket en een duurzaamheidsadviseur voor bedrijven. Mogelijkheden voor zon op dak zijn hiervan onderdeel. Hierbij wordt vooral gekeken naar de optimale mogelijkheden binnen een kleinverbruiksaansluiting tot maximaal 3 x 80 ampère. Nieuwe grootverbruiksaansluitingen zijn voorsnog niet mogelijk omdat er geen ruimte op het elektriciteitsnet is.
- De gemeente zet een subsidieregeling op voor onderzoek naar interesse van bedrijven en technische geschiktheid van grote daken. Dit dient als voorbereiding van realisatie op het moment dat er weer ruimte is op het elektriciteitsnet.
- Vanuit het Rijk is er een Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE). Energiecoöperaties kunnen hiervan gebruik maken bij zon op dak projecten. In Westerwolde hebben we hiervan al voorbeelden van EC Oudeschans en STUW. Het gaat vaak om daken van boerenschuren. Hierbij wordt ook gekeken naar vervanging van asbestdaken. (SamenZONderAsbest). Ook het provinciale Fonds Nieuwe Doen biedt mogelijkheden.
- *Sportaccommodaties.* Landelijk is er een subsidieregeling BOSA voor het verduurzamen van sportaccommodaties (in eigendom van verenigingen). Plaatsen van zonnepanelen is daarvan evt. een onderdeel. De gemeente en het Huis voor de Sport ondersteunen de verenigingen bij het indienen van een subsidieaanvraag. Ook het duurzaamheidsfonds en de gebiedsfondsen bieden mogelijkheden.
- *Gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed.* De gemeenteraad maakt nog keuzes mbt het Strategisch Vastgoedplan. Het vastgoedplan biedt handvatten voor strategische keuzes. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de verduurzamingsopgave. Het heeft de voorkeur

om gebruik te maken van landelijke en/of provinciale subsidieregelingen. Zo is er de regeling Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (DuMaVa).

- Bij de ontwikkelingen voor zon op grote daken bij bedrijven, verenigingen en gemeentelijk vastgoed zal ook verder besproken worden hoe samenwerking met de lokale energiecoöperaties daarin verder vorm kan krijgen. Het is in ieder geval een streven om beschikbare dakoppervlakte zo optimaal mogelijk te benutten en om waar mogelijk vanuit een coöperatieve insteek eventuele meeropbrengsten (boven eigen gebruik) in te zetten voor inwoners en nieuwe duurzaamheidsinitiatieven.
- 3. Op verzoek Ecologisch Alternatief om voor beoordeling aanleg en beheerplan ecooog provincie toe te voegen, wordt teruggekomen.

Toelichting/antwoord

Hierop wordt in een later stadium teruggekomen. Naar verwachting wordt in het najaar 2023 het provinciale beleidskader voor zonne-energie vastgesteld. Dan wordt ook meer bekend over de rolverdeling bij de beoordeling van ecologie. Daarnaast wil Westerwolde ook aansluiten bij het EcoCertified Solar Label. Dit label is nog in ontwikkeling. Het is in dit stadium nog niet duidelijk welke beoordelingscriteria voor ecologie aan dit label verbonden zullen worden en hoe hierop zal worden getoetst.

- 4. Te onderzoeken of de houten windmolens die in Groningen worden gemaakt, in het beleidskader opgenomen kunnen worden.

Toelichting/antwoord

Het betreft hier de zogenaamde EAZ-windmolens die in Hoogezand worden gefabriceerd. Wij kunnen deze kleine windmolens echter niet met naam en toenaam in het beleidskader opnemen. Dat zou impliceren dat we ook andere kleine windmolens van andere fabrikanten met naam en toenaam in het beleidskader zouden moeten opnemen. Inwoners en ondernemers hebben keuzevrijheid bij het plaatsen van kleine windmolens, mits deze windmolens voldoen aan de voorwaarden en het plaatsingsbeleid zoals opgenomen in het beleidskader zon en wind.

- 5. In 2026 een tussenstand te geven in hoeverre de opgave opwekken duurzame energie in Westerwolde voor 2030 gehaald wordt inclusief een doorkijk of de opgave voor 2036 gehaald wordt.

Toelichting/antwoord

Op blz. 9 – 1.4 is met betrekking tot monitoring en evaluatie opgenomen dat jaarlijks aan de raad zal worden gerapporteerd. In 2026 zal het beleidskader worden geëvalueerd. Daarbij zal ook worden ingegaan op de stand van zaken bij de realisatie van de opgave en zal ook een doorkijk worden gegeven naar 2036.

- 6. Een legenda te maken voor de verschillende gebruikte eenheden.

Toelichting/antwoord

De legenda is opgenomen in het beleidskader.

- 7. Te onderzoeken of de huidige infrastructuur voldoet na ingebruikname nieuw station van Tennet

Toelichting/antwoord

Bij Tennet en Enexis is hierover navraag gedaan. De netbeheerders geven aan dat de infrastructuur is toegerust op ingebruikname van het nieuwe station van Tennet bij Musselkanaal.

8. Memo pijplijntrajecten de commissie te doen toekomen.

Toelichting/antwoord

Het memo pijplijntrajecten is als bijlage toegevoegd. Het betreft hier het memo van 30 maart 2021 waarin de raad over diverse ontwikkelingen wordt geïnformeerd. Onder punt 1 is ingegaan op de stand van zaken bij de ontwikkeling van zonneparken in Westerwolde. Hierbij worden o.a. de pijplijnprojecten genoemd en ook de “geparkeerde” projecten die verder niet in procedure genomen zijn in afwachting van een brede beleidsevaluatie. Bij deze “geparkeerde” projecten staat ook het initiatief aan de Veenweg Sellingen vermeld van de familie Kruise. Het initiatief van de familie Kruise is niet verder in procedure genomen omdat hun verzoek na afkondiging van de stop op nieuwe zonneparken was ingediend. De stop was afgekondigd op 8 oktober 2019. Het principeverzoek van de familie Kruise is ingediend op 4 november 2019.

Zaaknummer:**Z/23/170396/D-473686**

Toezegging

Aan:	Raadsleden	
CC:	Leden van het college	
Van:	College van burgemeester en wethouders	
Opsteller:	Johan Kalk	
Datum:	23 mei 2023	
Betreft:	T24; beleidskader zonne- en windenergie 2023-2027	
Portefeuillehouder:	Saskia Ebbers	Afstemming: Ja
Vraagsteller:	Edith van der Horst	
Vragen:	Betreft aanvulling op T24	

In de vergadering van de raadscommissie op 10 mei 2023 heeft portefeuillehouder Saskia Ebbers een aantal toezeggingen gedaan. In dit memo wordt op deze toezeggingen nader ingegaan. Het betreft hier de aanvulling op T24 met vragen van Ecologisch Alternatief. De toelichting cq antwoorden staan onder de betreffende toezegging.

1. Tekst doorlopen op tekstuele fouten

Toelichting/antwoord

Het beleidskader is waar van toepassing op een aantal punten inhoudelijk aangepast. Zie hiervoor de geel gearceerde gedeeltes in de tekst.

2. Wat zijn de ruimtelijke aanleidingen – zie ook 1.3.3 – “een belangrijk doel van de visie is om ervoor te zorgen dat zonneparken gerealiseerd worden op plekken waar duidelijke ruimtelijke aanleidingen zijn”.

Toelichting/antwoord

Paragraaf 1.3.3 gaat over het provinciaal beleid en het doel van de provincie om ervoor te zorgen dat zonneparken gerealiseerd worden op plekken waar duidelijke aanleidingen zijn. Daarbij wordt op blz. 5 in voetnoot 5 verwezen naar het Koersdocument Omgevingsvisie provincie Groningen. In dat Koersdocument wordt op blz. 42 het volgende genoemd: “Voor (grotere) zonneparken in het buitengebied geldt een ‘nee-tenzij’ regime. We willen sturen op passende locaties voor opwek van zonne-energie. Dat zijn locaties die kansen bieden voor meervoudig ruimtegebruik, waar efficiënt gebruikt kan worden gemaakt van de beschikbare netcapaciteit en die goed in het landschap passen. Door zonneparken in het buitengebied onder striktere voorwaarden toe te staan voorkomen we dat er op de ‘verkeerde’ plekken clusters van industrialisatie ontstaan”. Concrete voorbeelden worden niet genoemd. Wellicht volgen die in een later stadium nog. Het provinciaal zonbeleid wordt naar verwachting in de tweede helft van 2023 vastgesteld. Dit zonbeleid maakt deel uit van de provinciale omgevingsvisie, die naar verwachting in 2024 wordt vastgesteld.

3. Waarom worden de initiatiefnemers niet verplicht om het gebied keurig achter te laten?

Toelichting/antwoord

Voor ontwikkelaars van zonneparken geldt een opruimplicht. Deze plicht is al opgenomen in huidige anterieure overeenkomsten. Op een aantal punten zullen we in de komende tijd de opruimplicht meer specifiek maken en dit vastleggen in nieuwe anterieure overeenkomsten. Zie hiervoor blz. 29 – 4.7 - in het beleidskader.

4. Voorbeelden noemen van combinatie landbouw/natuurherstel/klimaatadaptatie – zie ook 4.4 “meervoudig ruimtegebruik en koppelkansen”.

Toelichting/antwoord

Op blz. 26 wordt bij voetnoot 33 verwezen naar Zon en Agro van Sunvest. Voorbeelden van Sunvest zijn rijen van rechtopstaande zonnepanelen met een tussenafstand van 8 tot 12 meter, waardoor boeren mogelijk blijft. Ook worden als voorbeeld overkappingen met zonnepanelen genoemd boven fruitbomen. In voetnoot 34 wordt als voorbeeld genoemd het herstellen van houtwallenstructuur, het aanplanten van bos en het versterken van ecologische verbindingen.

5. Waarom worden initiatiefnemers niet opgedragen om draagvlak te creëren? In het beleidskader staat nml. gewenst.

Toelichting/antwoord

In het beleidskader is opgenomen dat wij het als gemeente belangrijk vinden dat om – en aanwonenden zich gehoord voelen, betrokken worden in het proces en invloed hebben op keuzes over bijvoorbeeld landschappelijke inpassing. Dat leidt er niet per definitie toe dat iedereen in de omgeving tevreden is met de komst van een project. Het moet er echter wel toe leiden dat iedereen in de omgeving de mogelijkheid heeft om inbreng te leveren en dat er serieus met de inbreng is omgegaan. De gemeente schrijft richting initiatiefnemers voor dat het betrekken van aan- en omwonenden wordt vastgelegd in een omgevingsovereenkomst of participatieplan. De gemeente zal wederhoor toepassen om te beoordelen of de ingediende documentatie overeenkomt met het beeld uit bijeenkomsten.

6. Bijdrage uit gebiedsfonds gemeente – is dat 50% of een bedrag?

Toelichting/antwoord

Op blz. 29 is opgenomen dat de leidraad maatschappelijk rendement uit 2019 zal worden herijkt op basis van de meest recente inzichten in de businesscase van zonneparken. In deze herijking zal nader onderzocht worden of bijdrages aan de fondsen geleverd moeten worden in de vorm van vaste bedragen of bijvoorbeeld in de vorm van een percentage van het rendement in de businesscase.

7. Bij blz. 25 toevoegen: effectieve methode om grond snel tot rust te laten komen, is om deze drie jaar met rust te laten.

Toelichting/antwoord

Westerwolde wil aansluiten bij het EcoCertified Solar Label. Dit label is nog in ontwikkeling. Het is in dit stadium nog niet duidelijk welke beoordelingscriteria voor ecologie en effectieve methodes aan dit label verbonden zullen worden en hoe hierop zal worden getoetst. Zodra er meer duidelijkheid over het label is, zal dit worden meegenomen in bijstelling van het beleidskader.

Memo

Aan:	De leden van de gemeenteraad
Van:	Burgemeester en wethouders
CC:	
Datum:	30 maart 2021
Betreft:	Ontwikkelingen duurzaamheid en energietransitie

Geachte leden van de raad,

In Westerwolde en de regio spelen op het gebied van duurzaamheid en energietransitie veel ontwikkelingen waar u als raad ook een rol in speelt. Via deze memo willen wij u graag over de ontwikkelingen informeren. Met de memo geven we ook invulling aan de toezeggingen T-419 en T-574. Achtereenvolgens gaan wij in op:

1. Stand van zaken ontwikkeling zonneparken in Westerwolde
2. Landschappelijke verdiepingsslag zonneparken
3. Evaluatie maatwerkmethode zonneparken
4. Regionale Energie Strategie Groningen
5. Duurzaamheidsfonds
6. Brede beleidsevaluatie zonneparken en kleine windmolens

1. Stand van zaken ontwikkeling zonneparken in Westerwolde

In maart 2019 heeft u aansluitend op de visie Westerwolde Samen Verduurzamen de beleidsnotitie zonneparken en kleine windmolens in Westerwolde vastgesteld. In de afgelopen jaren zijn m.b.t zonneparken meerdere initiatieven van de grond gekomen en heeft u over diverse zonneparken besluiten genomen. De stand van zaken m.b.t. de realisatie van zonneparken in Westerwolde is als volgt:

- Twee projecten zijn vergund en deels gereed/in aanleg. Het gaat om de projecten:
 - Vloelveldweg Harpel 1 (Powerfield). Dit zonnepark is gereed. Geraamd vermogen is 100 MWh.
 - Bedrijvenpark Zuid Groningen Ter Apelkanaal (Avebe/Powerfield). Dit park is in aanleg. Geraamd vermogen is 10-13 MWh.

- Vier projecten hebben de maatwerkprocedure volledig doorlopen. Bij deze projecten is ook een vergunning verleend. Het gaat om de projecten:
 - Zuidplas Sellingerbeetse (Kremer/Groen Leven). Geraamd vermogen is 40 MWh.
 - Vloeiveldweg Harpel 2 (uitbreiding zonnepark Powerfield). Geraamd vermogen is 80-85 MWh.
 - Veenweg 23 Ter Apel (Haarhuis/LC Energy). Geraamd vermogen is 20 MWh.
 - Veendijk Bellingwolde tussen Veendijk en grens Duitsland (Werkman/Solarfields). Geraamd vermogen is 62 MWh.
- Er zijn vier zogenaamde pijplijnprojecten, die na nadere consultatie met de provincie Groningen over landschappelijke inpassing nu conform bestaand beleid verder kunnen in het proces. Het gaat om de projecten:
 - Veenweg 23 Ter Apel, aanpassing aan Noordzijde (Haarhuis/LS Energy). Geraamd vermogen is 20 MWh.
 - Tweekarspelenweg 10 Blijham (Tomorrow Energy). Geraamd vermogen is 18 MWh.
 - A.G. Wildervanckweg Ter Apel (Rientjes/Ekwadraat). Geraamd vermogen is 45 MWh.
 - Hamsterweg Bellingwolde (Kruijer, Edens, de Winter). Geraamd vermogen is 160 MWh.
- Er zijn vijf “geparkeerde” projecten waarbij een pro forma verzoek bij de gemeente is ingediend om de wenselijkheid en haalbaarheid te onderzoeken. Deze projecten worden tijdelijk niet verder in procedure genomen in afwachting van een brede beleidsevaluatie. Het gaat om de projecten:
 - Borgesiusweg Wedde tegenover Tenaxx (Hulshof/Kiewiet) 8 MWh
 - Borgesiusweg Wedde ten zuiden Borgesiusweg 4 (Sandee, Mannes, Kippers) 18 MWh
 - Voorbeetseweg Sellingerbeetse tussen Beetserweg en Borgerweg (Holt Holding) 100 MWh
 - A.G. Wildervanckweg Ter Apelkanaal tussen A.G. Wildervanckweg, spoorweg en Vetstukkermond (Kronos Solar) 28 MWh
 - Veenweg Sellingen tussen Veenweg 13 en grens Duitsland (Gutami Solar) 100MWh.
- Er zijn twee projecten waarbij de maatwerkmethode is beëindigd. Deze projecten gaan niet door. Het gaat om de projecten:
 - Schaalbergerweg Ter Apelkanaal tussen Schaalbergerweg en Avebe (Solarfields)
 - A.G. Wildervanckweg tussen A.G. Wildervanckweg en 2^e Valthermond (Solarfields)

Overzicht projecten en geraamd vermogen in TeraJoule (TJ)

Beleidsambitie vermogen tot 2035	6 vergunde projecten	4 pijplijnprojecten	Totaal geraamd vermogen	Potentie 5 geparkeerde projecten
1.800 TJ	1.116 TJ (310 MWh)	864 TJ (240 MWh)	1.980 TJ	900 TJ (250 MWh)

2. Landschappelijke verdiepingsslag zonneparken

Bij de ontwikkeling van zonneparken en daarvoor geschikte locaties is provinciaal beleid van toepassing evenals gemeentelijk beleid. In de gemeentelijke beleidsnotitie zonneparken en kleine windmolens is aangegeven dat er in grootschalige landschappen in Westerwolde kansen liggen voor kleine, middelgrote en grote zonneparken. Dit zijn de Open Dollardpolders in het noorden van Westerwolde, de Industriële Veenkoloniën in het grensgebied met Duitsland en het Grootschalige zandlandschap, de Randveenontginningen en de Drentse Monden van Harpel tot Ter Apel.

In de afgelopen jaren is bij de inmiddels vergunde projecten de nodige ervaring opgedaan. Hieruit is naar voren gekomen dat er behoefte is aan **meer duidelijkheid vooraf over de randvoorwaarden voor locatiekeuzes en de landschappelijke inpassing van zonneparken. De provincie Groningen heeft daarom in samenspraak met de gemeente Westerwolde in de afgelopen periode een landschappelijke verdiepingsslag uitgevoerd en afgerond.**

In de verdiepingsslag zijn de randvoorwaarden verder geconcretiseerd, die passen bij de verschillende landschapstypen en die bijdragen aan goede locatiekeuzes. Dit biedt de ontwerper van de landschappelijke inpassing meer duidelijkheid over de wensen. Daarnaast biedt de verdiepingsslag ook meer duidelijkheid voor de toetsing van initiatieven aan de randvoorwaarden.

De verdiepingsslag en de daaruit voortkomende concretisering van randvoorwaarden passen geheel in het gemeentelijk beleid en de door de raad aangegeven kaders. Het college heeft daarom besloten de verdiepingsslag te betrekken bij de vier pijplijnprojecten, die nu verder kunnen in de procedure en getoetst kunnen worden aan de geconcretiseerde randvoorwaarden. Zie het overzicht pijplijnprojecten onder punt 1.

Voor de overige projecten in het overzicht onder punt 1 geldt dat zij voorlopig niet verder in procedure worden gebracht in afwachting van een brede beleidsevaluatie van zonneparken en kleine windmolens in Westerwolde.

Uiteraard is de landschappelijke verdiepingsslag een waardevol document dat ook bij deze beleidsevaluatie betrokken kan worden en al dan niet in aangepaste vorm een rol kan spelen bij de toetsing van de tot dusver “geparkeerde” projecten en eventuele toekomstige initiatieven. Onder punt 6 gaan wij nader in op de beleidsevaluatie.

3. Evaluatie maatwerkmethode zonneparken

In de beleidsnotitie zonneparken en kleine windmolens zijn de volgende hoofddoelen bij de ontwikkeling van zonneparken benoemd:

- financiële participatie: lokaal profijt van duurzame energie;
- maatschappelijk draagvlak;

- een goed functionerend zonnepark;
- goede landschappelijke inpassing.

In de beleidsnotitie zijn ook bijkomende en gewenste doelen benoemd:

- leren in de energietransitie (innovatieve projecten bij zonneparken);
- meervoudig ruimtegebruik
- vergroten biodiversiteit

Na de vaststelling van de beleidsnotitie in maart 2019 zijn in de afgelopen jaren meerdere initiatieven voor zonneparken in Westerwolde van de grond gekomen. In het ontwikkelingsproces van deze zonneparken speelt de maatwerkprocedure een belangrijke rol.

Deze maatwerkprocedure is een uitvoeringsonderdeel uit de beleidsnotitie. In deze procedure wordt een proces georganiseerd waaraan de omgeving, de ontwikkelende partij, de netbeheerder, overheid en eventuele andere stakeholders deelnemen. In de procedure wordt o.a. veel aandacht besteed aan verdere uitwerking van de landschappelijke inpassing, financiële participatie en het creëren van maatschappelijk draagvlak.

In 2020 is gebleken dat er behoefte is om de maatwerkprocedure tussentijds te evalueren. In 2020 heeft het bureau Witteveen & Bos ambtelijk opdracht gekregen om een evaluatie uit te voeren van de maatwerkprocedure voor zonneparken. Bij deze evaluatie is gekeken naar de vormgeving van de procedure, naar successen en belemmeringen in de uitvoering en naar het effect- en doelbereik van de procedure.

Onderdeel van de evaluatie waren vragenlijsten aan de raadsfracties en diverse in – en externe betrokken stakeholders, diepte-interviews en een feedbackoverleg. De evaluatie is afgerond met een eindrapport en aanbevelingen die kunnen leiden tot verdere verbeteringen.

Deze aanbevelingen zijn gesplitst in aanbevelingen voor de uitvoering en meer beleidsmatige aanbevelingen. De aanbevelingen voor de uitvoering kunnen op redelijke korte termijn leiden tot een verbetering van de uitvoeringspraktijk. Voorbeelden zijn verbetering van communicatie, meer betrokkenheid van de omgeving, een efficiëntere manier van werken en meer profijt van de ontwikkeling van zonneparken.

Een **verbeterde uitvoeringspraktijk** draagt daarmee ook bij aan realisatie van de doelen in de beleidsnotitie zonneparken en kleine windmolens. In de vergadering van 30 maart 2021 heeft het college ingestemd met de aanbevelingen voor verbetering van de uitvoeringspraktijk.

De beleidsmatige aanbevelingen bieden waardevolle informatie en dienen als input voor een brede beleidsevaluatie later in 2021. Deze evaluatie draagt bij aan de realisatie van doelen en ambities in het huidige en toekomstige beleid voor zonneparken en kleine windmolens. **Begin april 2021 ontvangt u het evaluatierapport over de maatwerkprocedure ter informatie.**

4. Regionale Energie Strategie Groningen

Op grond van het landelijke klimaatakkoord van juni 2019 staan in Nederland dertig regio's voor de opgave om op hun grondgebied jaarlijks gezamenlijk 35 Terawattuur (TWh) elektriciteit te produceren. Het gaat hierbij om elektriciteit opgewekt uit windenergie en zonne-energie op land.

Daarnaast staan de regio's voor de opgave om mogelijkheden en knelpunten in kaart te brengen om 20% van de woningen aardgasvrij te verwarmen in 2030. De dertig regio's moeten hiervoor ieder afzonderlijk een Regionale Energie Strategie (RES) opstellen en daarin aangeven hoe zij bijdragen aan de opgaven.

RES Groningen, korte voorgeschiedenis

De RES Groningen is de energiestrategie van de Groninger Gemeenten, de waterschappen en de provincie Groningen in samenwerking met verschillende stakeholders. In de energiestrategie heeft elke gemeente haar eigen beleid en ambities. In de RES Groningen komen deze ambities samen.

In 2020 is een concept RES tot stand gekomen en ter vaststelling aan gemeenteraden aangeboden. In Westerwolde is de concept RES in april 2020 door de raad vastgesteld. In grote lijnen is toen geconcludeerd dat de concept RES de eigen ambities van Westerwolde op het gebied van duurzaamheid en energietransitie ondersteunt.

Een belangrijk doel voor Westerwolde is om in 2035 energieneutraal te zijn. Dit is o.a. vastgelegd in de visie Westerwolde Samen Verduurzamen en de daarop aansluitende beleidsnotitie zonneparken en kleine windmolens. Het gemeentelijk beleid is interactief tot stand gekomen. Daarvoor zijn in 2018 en 2019 meerdere bijeenkomsten en verdiepingssessies georganiseerd voor inwoners en diverse stakeholders.

Stand van zaken RES 1.0

Als vervolg op de concept RES van 2020 wordt momenteel hard gewerkt aan de afronding van de RES 1.0. Deze RES 1.0 is een bindende afspraak tussen Rijk en regio. Evenals de concept RES is de RES 1.0 gebaseerd op bestaand beleid en vastgestelde ambities.

De RES 1.0 bestrijkt niet het gehele speelveld van de energietransitie. De RES 1.0 geeft alleen invulling aan de afspraken die zijn gemaakt aan de sectortafels 'Elektriciteit' en 'Gebouwde omgeving' van het Klimaatakkoord. In het afgelopen jaar zijn als uitwerking van de concept RES voorstellen en suggesties van overheden en stakeholders zo veel mogelijk in de RES 1.0 verwerkt. Daarnaast is per gemeente o.a. een foto gemaakt van de ambities op het gebied van elektriciteit, ruimte, samenhang en ook warmte.

Korte inhoud RES 1.0

Elektriciteit

De landelijke opgave voor opwek van elektriciteit is 35TWh. Het aandeel van de RES 1.0 Groningen is een bod van 5,7 TWh. Het betreft hierbij de periode tot 2030. Het aandeel van Westerwolde in dit bod is geraamd op 0,45 TWh, oftewel ca. 1.620 Terajoule (TJ).

Dit aandeel sluit aan op het huidige gemeentelijk beleid. In de beleidsnotitie zonneparken en kleine windmolens is een opgave opgenomen van ca. 1.800 TJ. Hierbij geldt de kanttekening dat de opgave van 1.800 TJ in het gemeentelijk beleid gaat om de periode tot 2035.

Ontwikkelingen elektriciteit komende periode:

- ontwikkeling gemeenschappelijke aanpak voor zon-op-dak. Het doel daarbij is om de potentie zon-op-dak beter te benutten en te voorkomen dat projecten geen netaansluiting kunnen krijgen
- ontwikkeling gemeenschappelijke aanpak voor ecologie bij zonneparken met als doel dat elk zonnepark toegevoegde waarde moet hebben voor biodiversiteit
- ontwikkeling van een gemeenschappelijke ruimtelijke visie voor nieuw beleid voor wind- en zonneparken

Warmte

In het Klimaatakkoord is opgenomen dat we in 2050 volledig gebruik maken van duurzame alternatieven voor aardgas. Dat is een grote opgave. De aanpak en overschakeling naar alternatieven gebeurt stapsgewijs. Te beginnen met het isoleren en/of aardgasvrij maken van 20% van de gebouwde omgeving in 2030.

De regie van deze warmtetransitie ligt bij de gemeenten. Alle Groningse gemeenten moeten eind 2021 een Transitievisie Warmte opgesteld hebben. In uitvoeringsplannen leggen gemeentes vervolgens vast wat dat betekent voor buurten, wijken of dorpen. Daarnaast wordt binnen de RES een Regionale Structuur Warmte opgesteld die inzicht biedt in warmtevraag en warmte-aanbod en mogelijkheden beschrijft voor een nieuw te ontwikkelen bovengemeentelijke warmte-infrastructuur.

Ontwikkelingen warmte komende periode:

- samenwerken aan een lobby richting het rijk voor een haalbare en betaalbare warmtetransitie en voor het realiseren van voldoende menskracht en middelen
- gezamenlijk kennis delen, ontwikkelen, leren van elkaars experimenten en het uitwisselen van de vele lokale energie-initiatieven

Andere onderwerpen in de RES 1.0:

- lokaal eigendom en participatie
- economie en werkgelegenheid
- vragen aan het Rijk
- samenwerken nu en na de RES 1.0

Besluitvorming over de RES 1.0

In april zal de RES 1.0 via de colleges aan de gemeenteraden ter vaststelling worden aangeboden. De behandeling van de RES 1.0 in de raad van Westerwolde staat gepland op 2 juni 2021.

Uiterlijk 1 juli 2021 zal de RES 1.0 Groningen worden aangeboden aan het Nationaal Programma RES. Na vaststelling van de RES 1.0 wordt de RES elke twee jaar vernieuwd. De Groningse aanpak wordt hierbij steeds verder ontwikkeld. Met als eerstvolgende mijlpaal de RES 2.0 in 2023.

Meer informatie over de RES 1.0

Binnenkort worden vanuit de RES-organisatie o.a. webinars voor volksvertegenwoordigers georganiseerd. Uitnodiging en deelname aan de webinars loopt via de griffie van de gemeente Westerwolde.

De webinars vinden plaats op:

- dinsdag 6 april van 20.00 tot 21.30
- donderdag 8 april van 20.00 tot 21.30

5. Duurzaamheidsfonds

Nadat u in maart 2019 de beleidsnotitie zonneparken en kleine windmolens heeft vastgesteld, is als verdieping hierop in 2019 de leidraad maatschappelijk rendement uit zonneparken ontwikkeld. Hierin is opgenomen dat bij de ontwikkeling van zonneparken een waardevermeerdering in het gebied moet worden gerealiseerd.

Dit kan door middel van het creëren van lokaal eigendom. Via deze weg wordt de lokale omgeving eigenaar van (een deel) van het zonnepark en heeft zo zeggenschap over het zonnepark en de revenuen. Uitgangspunt in Westerwolde is 50% lokaal eigendom. Als een initiatiefnemer om wat voor reden dan ook niet kan voldoen aan 50% lokaal eigendom, dient deze verantwoording af te leggen aan de gemeente. In dit geval volgt een verplichte afdracht aan een duurzaamheidsfonds. Voor de afdracht geldt een staffel gekoppeld aan het vermogen van een zonnepark.

Over de verdere vormgeving van het duurzaamheidsfonds en besteding van opbrengsten uit zonneparken is in Westerwolde nog geen beleid vastgesteld. Op 28 april 2020 heeft de raad een motie aangenomen van CDA Westerwolde en Lijst Timmermans. In de motie is opgenomen dat gebiedsfondsen moeten worden ondergebracht in een duurzaamheidsfonds.

Eveneens in 2020 is met het oog op de ontwikkeling van een duurzaamheidsfonds een stakeholderavond georganiseerd. Op de avond zijn dorpsbelangen, werkgroepen, een energiecoöperatie, klankbordgroep en milieuorganisaties uitgenodigd. Dit leverde een brede selectie op van mensen die ieder hun eigen belang hebben en mee wilden denken over hoe gelden uit een duurzaamheidsfonds goed besteed kunnen worden.

In de komende periode zullen mede op basis van de motie van CDA/Lijst Timmermans, de uitkomsten van de stakeholderbijeenkomst en verder onderzoek de vormgeving, kaders, voorwaarden en reikwijdte van het duurzaamheidsfonds uitgewerkt worden. Bespreking van dit onderwerp staat geagendeerd voor de raadsvergadering van 22 september 2021.

6. Brede beleidsevaluatie zonneparken en kleine windmolens

De beleidsnotitie zonneparken en kleine windmolens is vastgesteld voor de periode 2019-2024. Sinds de vaststelling van het beleid in 2019 is er veel gebeurd. Meerdere zonneparken verkeren inmiddels in een verschillend stadium van ontwikkeling. Daarnaast zien we dat ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en energietransitie zich in een hoog tempo voltrekken.

Meerdere fracties in de gemeenteraad hebben de behoefte geuit om het beleid voor zonneparken en kleine windmolens in 2021 te evalueren. Het voorstel van het college is om hiervoor in juni een aparte bijeenkomst te organiseren, waarin u als raad vooraf de vragen voor de evaluatie kunt meegeven aan het college.

U kunt zich dan als raad o.a. uitspreken over de wenselijkheid van de beleidsevaluatie, de voor de raad belangrijke onderzoeksvragen, de vormgeving en reikwijdte van het evaluatieproces en de organisatie van de uitvoering van de beleidsevaluatie. De

voorbereiding van de bijeenkomst in juni wordt in nauwe samenwerking met de griffie, agendacommissie en/of vertegenwoordiging van de raadsfracties opgepakt.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Westerwolde